

André Aciman

Harvard Meydanı

Türkçesi: Ziya Celayirođlu

Roman

1. Bölüm

Cambridge bir çöldü. Ömrümde gördüğüm en sıcak yazlardan biriydi. Temmuz ayının sonuna doğru, insan gündüzleri neresi olursa olsun sığınacak bir yer arıyor, geceleriye uyuyamıyordu. Lisansüstü programındaki bütün arkadaşlarım gitmişti. Eski oda arkadaşım Frank, Floransa'da İtalyanca öğretmenliği yapıyordu, Claude babasının danışmanlık şirketinde çalışmak üzere Fransa'ya dönmüştü, Sylvia da hızlandırılmış Almanca kursu için Avusturya'daydı. Sylvia bana Frank'le ilgili mektup yazarken Frank de Sylvia'yla ilgili yazıyordu. *Daha yirmi beşinde bile değil ama bütiin saçları dökülüyor.* Frank da Sylvia'nın aslında mutfağında oturup köfte pişirmesi gereken asabi dırdırcının teki olduğunu yazıyordu. Taraf tutmama-ya çabalasam da bazen kendimi yaşadıkları aşka imrenirken bulur ve bu aşk yok olup gidecek diye zaman zaman onlardan daha çok korkardım. Biri bana Leopardi'den, öteki Donna Summer'dan alıntılar yapardı. İkisi de yurtdışında çabucak yeni aşklar buldu.

Yazları Cambridge'de ders veren öteki arkadaşlarım da gitmişti. Paris'ten, Berlin'den, Bologna, Sirmione, Taormina'dan, hatta Prag ve Budapeşte'den atılan kartlar geliyordu tek tek. Lisansüstü programındaki yakın arkadaşlarımdan biri Petrarca'nın yolunu izleyip Arquà'dan Provence'a gidiyor ve yazdığına göre Ortaçağ araştırmaları yapan arkadaşlarıyla birlikte, aynı Petrarca gibi Ventoux Dağı'nın doruğuna tırmanıyordu. Sonraki yıl gönderdiği karta, o küçücük, kargacık burgacık el yazısıyla, Galler'deki Snowdon Dağı'na çıkmayı tasarladığını, Wordsworth'u sevdiğim için benim de ona katılmam gerektiğini yazmıştı. Koyu bir Katolik olan başka bir arkadaş da Santiago de Compostela'ya hacca gitmişti. İkisi

daha sonra Paris'te buluşacak ve hep birlikte ders vermeye başlayacağımız güz döneminden önce aynı uçakla buraya geleceklerdi. Arkadaşlarımı özlemiştim, öyle pek fazla hoşlanmadıklarımı bile. Gerçi hepsine borcum vardı, dolayısıyla bana sundukları süresi uzatılmış bu imtiyazlı süreci çok da takmıyordum.

Yaz okulundaki bütün çocuklar gitmiş, yerine her yaz olduğu gibi Harvard'a ders almaya gelen yabancı öğrenciler üşüşmüştü. Boş olan Lowell Yurdu'nun kapalı kapısındaki asma kilidin üzerine zincir sarılmıştı. Arada sırada oraya şöyle bir uğrayıp bir sıra parmaklıkla çevrili büyük avlunun ortasında dikilme düşüncesi bile kendimi Avrupa'daymış gibi hissetmem için yeterliydi. Bekçi Tony'nin camını tıklararak giriş kapısını açmasını isteyebilir, ofisine gitmem gerektiğini söyleyebilirdim. Ama bu ziyaretimin bir iki dakikadan fazla sürmeyeceğini bildiğimden Tony'yi rahatsız etmek de istemezdim.

Bu daha farklı bir Cambridge idi.

Her yıl olduğu gibi, yaz ortasında öğrenciler ve öğretim üyelerinin çoğu gittiğinde Cambridge daha farklı, daha mülayim bir işçi sınıfı karakteri kazanırdı. Koşuşturmacalar azalırdı; berber sigara içmek için dükkânının önüne çıkar, Coop'taki tezgâhtarlar aralarında gevezelik eder, Anyochka'nın Yeri'nin garsonu cam kapıyı açık tutmakla külüstür klimayı çalıştırmak arasında bocalardı. Ağustosun ilk günlerindeki Cambridge böyleydi.

Bütün yazı orada geçiyor, Harvard'daki kütüphanelerin birinde yarı zamanlı bile sayılamayacak bir işte çalışıyordum. Saat başına ehemmiyetsiz bir miktar alıyordum bu işten. Geçimimi sağlayabilmek için özel Fransızca dersleri veriyordum. Oradan gelen para olduğu gibi kiraya gidiyordu. Öteki önceliklerimse yemek, sigara ve bulabildiğim her fırsatta içki içmekti. Her ayın sonunda para ister istemez suyunu çektiğinde üzerime bir gömlek, bir ceket giyip bir de kravat takarak Harvard'ın öğretim üyeleri lokaline gidiyor, üyelerin ve onların önemli konuklarının arasında veresiye yemek yiyordum. Sınav çizelgesinde ocak ayının ortasına doğru planlanan telafi sınavlarım için gittiğim her yerde kendimle birlikte sürüklediğim kitapları okuyordum. Lisansüstü eğitimimin

otuzuma, kırkıma varıncaya, ve ben daha ne olup bittiğini anlamadan, en sonunda ölene kadar uzayacağı düşüncesi, içime kötü bir his gibi oturuyordu. İnsanlar hakkımdaki gerçekler ortaya döktüğünde, ya bu nedenle ya da sınavlarda çuvallayacağımdan, muhtemelen öteden beri kuşkulandıkları gerçekleri görecektiler: Bir sahtekârdım ben, iyi kötü mürekkep yalamış olmakla birlikte öğretmenlik için kesinlikle uygun değildim, en başından beri onlar açısından kötü bir yatırım olmuştu; ben kara koyun, çürük elma ve okulun yüzkarasıydım; kapağı Harvard'a atılmış, yol verilmesi pek yakın olan bir düzenbaz olarak bilinecektim. Geçen dört yıl boyunca tek yaptığım, üniversitenin dışındaki acımasız dünyadan gizlenerek kitaplara gömülmek, bir yandan da kendimi korumak için çevreme ördüğüm ve daha fazla kitap okumamı olanaklı kılan duvarlara sinirlenmekti. Kürsü başkanından sekretere kadar, arkadaşım olan lisansüstü öğrenciler de dahil olmak üzere bölümümdeki hemen herkesten nefret ediyor, göstermelik dindarlıklarından, meslekte ilerlemeye ilişkin bağnaz bağlılıklarından, dalkavukluklarından, bir parça salaş görünmek için rahat giyinip soylular gibi hava atmalarından iğreniyordum. Onlar gibi olmak istemediğimden küçük görürdüm onları. Onlar gibi olmak istemezdim, çünkü bir parçam öyle olmayı zaten beceremezdi, ama bilirdim ki öteki parçamın hayatta en çok istediği şey, aynı hamurdan yoğurulmuşçasına onlardan biri olmaktı.